

bito na str. 87—88). Nadalje upozorujemo na poglavlje »Škola rada« na str. 94—100, gdje je prvi puta kod nas dano školi rada ono mjesto, koje joj pripada prema katoličkoj nauci. Drugi odsjek: Metodika religijskog odgoja, govori o vrstama i sredstvima odgoja, naročito o *natprirodnim odgojnim sredstvima*, t. j. o pripravi djece za primanje sv. sakramenata, o slušanju sv. mise, o molitvi i o životu s crkvenom godinom. Djelo je u svakom pogledu kao školski udžbenik vrlo dobro uspjelo.

Bilo bi vrlo poželjno, da nam pisac izda posebno izdanje ovog svog djela u onom opsegu, kako je bilo priredeno u rukopisu prije preradbe prema ograničenju državne cenzure. Takvo bi izdanje imalo naučnu kritičnu vrijednost u našoj katehetičnoj literaturi i bilo bi neophodno potrebno kao priručnik za katehetsku naobrazbu našeg svećeničkog podmlatka i za vjeroučitelje. Možda će jednom ipak svanuti povoljne prilike za ovakvo izdanje.

Dr. J. Oberški.

Der grosse Herder: Nachschlagewerk für Wissen und Leben. 12 Bände und ein Welt- und Wirtschafts atlas. Verlag Herder, Freiburg im Breisgau. **II. Band:** Batterie bis Cajetan. Mit Textbildern und 36 Rahmenartikeln (VI S., 1728 Sp. Text und 146 Sp. Beilagen: 15 mehrfarbige Pläne, 8 mehrfarbige Kunstdrucktafeln, 13 Schwarzdrucktafeln, 2 Offsettafeln und 5 Tiefdrucktafeln.) 1932. In Halbleder mit Kopffarbschnitt 34.50 M.; in Halbfiranz mit Kopfgoldschnitt 38 M.

Prigodom izlaska prvog sveska ovoga velikog poduzeća Herderove nakladne knjižare preporučio sam ga (cfr. »Bogoslovska Smotra« br. 4. 1931., str. 458) katoličkoj hrvatskoj javnosti najtoplije. Bez obzira, što je taj leksikon njemački pothvat i što ga provejava duh njemačkih njegovih saradnika, mi smo upućeni na nj kao na jedno vrsno djelo. Mjesto velikog broja liberalnih njemačkih leksika, što ih susrećete po stanovima naše inteligencije (Brockhaus, Mayer), bilo bi kud i kamo bolje, da se udomi ovaj veliki Herderov leksikon, moderan i dotjeran u svakom pogledu. — Drugi svezak je jednako bogat tekstom i slikama. Ponovno preporučujem čitavo djelo.

A. Ž.

Truhelka dr. Ćiro: Starokršćanska arheologija. Izdanje jeronimske »Knjižnica općeg znanja«, Zagreb 1931. — Str. 222. — Slika 141. — Cijena Din 60.— (uvezano Din 70.—). — Ova je velika studija mnogogodišnji rad znanoga stručnjaka i djelo je zasebne vrste. Pisano je čitkim stilom izvršno će doći i široj publici, a stručnjake će zainteresirati, jer je grada uzeta redom s našega teritorija te prema tome daje izvorni i novi materijal. Knjiga najprije u općem djelu tumači vrlo zorno i spretno motive ukrasa i simbolizam starokršćanskih građevina te način gradnja bazilika i drugih crkvenih objekata. Ovaj dio važan je za svakoga, koji hoće razumjeti staru hrvatsku povijest i opise starijih i najnovijih otkrića iz dobe hrvatskih narodnih vladara. Specijalni dio knjige obrađuje kao prvi period razdoblje od pojave kršćanstva do provale Gota te se bavi spomenicima u Vidoštaku, Borasi, Gotovušu, Solinu i t. d. Drugi period, oko dolaska Hrvata u novu postojbinu, osobito je za nas zanimiv, jer daje izvrstan prijedlog dosada još nigdje tako sabranog gradiva. Opisuje se tu i tumače

među ostalim objekti u Šipragu, i Varošluku, Majdanu, Dabravini, Zenici, Duklji, Zadru i t. d. U trećem periodu napose su i podrobno obrađeni starohrvatski spomenici i starohrvatska ornamentika. Ovdje autor iznosi mnoga svoja nova i sasvim originalna gledišta. Podrug stotina slika u ovoj studiji ilustriraju svaki navod. Knjiga ima obilježje nužnog priručnika i spretne enciklopedije, koju bi trebao imati svaki naš inteligent.

Dr. Stjepan Zimmermann: Duševni život. Izdala Jug. Akademija u Zagrebu. 1932. Knj. IX. str. 312.

Ovo je četvrta knjiga dr. Zimmermanna, koja obrađuje psihologijske probleme. Prva knjiga pod naslovom »Temelji psihologije, izašla je 1923., a bila je namijenjena potrebi slušatelja bogoslovskog fakulteta. God. 1927. izašla je druga knjiga, koja nosi naslov »Psihologija za srednja učilišta«. Drugo sasvim preradeno izdanje te knjige izašlo je 1928. I napokon 1932. izašla je evo četvrta knjiga u kojoj je dr. Z. skupio sve najbolje što je dosada u toj stvari pisao, dodavši posve nove odsjeke s obzirom na svrhu, kojoj je knjiga namijenjena.

Želeći da čitaoca upozna sa duševnim životom, i da učini iz njega psihologa, razdijelio je g. pisac svoju knjigu na dva dijela

Prvi dio raspravlja »O doživljajima i njihovom svijesnom jedinstvu«, a drugi »O naučnom upoznavanju duševnoga života ili psihologiji«.

Mi ćemo svaki ovaj dio napose promotriti, da pokažemo, koja su pitanja u njima obrađena i na koji način.

Prvi dio, koji ima četiri odsjeka obrađuje u 1. odsjeku doživljaje znanja. I to: opažajno znanje; predodžbeno znanje, i misaono ili razumno znanje. Drugi odsjek obrađuje doživljaje čuvstvovanja, a treći voljne doživljaje. Obradivši svaku vrstu doživljaja napose pokazuje autor u 4. odsjeku da ti doživljaji ne postoje odijelito svaki za sebe, nego da su međusobno vezani uz »ja«, koji svijesno zna za svoje doživljaje. Taj dakle odsjek obrađuje svijest i pažnju, te pitanje »ja« u vezi sa cjelinom duševnoga života.

Kako autor ne pretpostavlja nikakova znanja iz psihologije u čitaoca, to na osnovu najjednostavnijih primjera analizom dolazi do temeljnih pojmova u psihologiji. Na tom putu daje i djelomične definicije pojedinih doživljaja, dok ne dođe na koncu do konačne i potpune definicije. Tako na pr. za opažaj imamo ove def. 1. »Opažaj je znanje o izvanjskom predmetu, koji podražuje osjetilni organ. (str. 13.) 2. »Opažaj je znanje o različnim svojstvima jednoga izvanjskoga predmeta«. (str. 15.) 3. »Opažaj je takav doživljaj znanja, kod kojega je izvanjski predmet u svijesti osjetno ili senzitivno nazočan«. (str. 16.) 4. »Opažaj je sastavljeno shvaćanje ili znanje sačinjeno ili satvoreno od osjeta i njihove sveze«. (str. 16.) 5. »Ili: shvaćanje zbiljskog predmeta po osjetnim spojevima«. Za »pojam« daje tri def., za »ličnost« tri i t. d.

Autor se služi u svom razlaganju analitičko-sintetičkom metodom kao najpodesnijom, da čitaoc s jedne strane dođe do jasnih pojmova, a s druge strane, da se uputi također u naučno promatranje svojih duševnih doživljaja.